

УДК 544.313.2:546.732'185-383

ОЦІНКА ЕНЕРГІЇ ГІББСА ОРТОФОСФАТУ ДВОВАЛЕНТНОГО КОБАЛЬТУ $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$ В ТЕМПЕРАТУРНОМУ ІНТЕРВАЛІ 298–1428 К

Козьма А.А., к.х.н., доц.,

кафедра фізичної та колоїдної хімії ДВНЗ «УжНУ» (м. Ужгород)

Ортофосфат двовалентного кобальту $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$ є ефективним каталізатором деяких хімічних процесів [1] та перспективним компонентом для сучасних літій-іонних батарей [2]. У той же час, його термодинамічні параметри досліджені недостатньо. В даній роботі, спираючись на відомі емпіричні та напівемпіричні методи, здійснено обрахунок величини енергії Гіббса для зазначеного фосфату в температурному інтервалі 298–1428 К.

Базовий вихідний параметр – ізобарну теплоємність C_p° $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$ при кімнатній температурі, брали з роботи [3]. Температурну залежність теплоємності визначали методом Келлога-Кубашевського [4], беручи за основу класичне емпіричне рівняння $C_p^\circ = A + BT + CT^{-2}$. Температуру плавлення даного фосфату взяли з [5]. Подібно до [6], використовуючи відомі термодинамічні вирази [7], для $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$ вперше одержано температурні залежності стандартної енергії Гіббса G_T° та приведеної енергії Гіббса Φ_T° (таблиця).

Таблиця. Одержані значення вільної та приведеної енергії Гіббса $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$

T, К	G_T° , кДж/моль	Φ_T° , Дж/(моль×К)
298	–	–
300	–0.001	0.004
350	–1.039	2.969
400	–3.904	9.760
450	–8.463	18.807
500	–14.595	29.190
550	–22.183	40.333

Продовження таблиці.

T, K	G_T° , кДж/моль	Φ_T° , Дж/(моль×К)
600	-31.138	51.897
650	-41.380	63.662
700	-52.829	75.470
750	-65.421	87.228
800	-79.100	98.875
850	-93.821	110.378
900	-109.528	121.698
950	-126.198	132.840
1000	-143.770	143.770
1050	-162.238	154.512
1100	-181.543	165.039
1150	-201.684	175.377
1200	-222.619	185.516
1250	-244.341	195.473
1300	-266.809	205.238
1350	-290.005	214.819
1400	-313.926	224.233
1428	-327.626	229.430

Отже, із представлених даних слідує, що від кімнатної температури до першого фазового переходу сполука $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$ має високу термодинамічну стабільність.

Список використаної літератури:

1. Yi Lin. Catalytic decomposition of N_2O over RhO_x supported on metal phosphates / Lin Yi, Meng Tao, Ma Zhen. // J. Ind. Eng. Chem. – 2015. – Vol. 28. – P. 138–146.

2. Facile synthesis and electroactivity of 3-D hierarchically superstructured cobalt orthophosphate for lithium-ion batteries / Changhoon Choi, Seung-Deok Seo, Hyun-Woo Shim [et al.] // J. Alloys Compd. – 2015. – Vol. 652. – P. 100–105.

3. Розрахунок теплофізичних властивостей кобальт (II) ортофосфату $\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$ / А.А. Козьма, Н.П. Голуб, Є.О. Голуб, В.І. Гомонай // Наук. вісник Ужгород. у-ту. (Сер. Хімія). – 2015. – №1(33). – С. 63–65.

4. Estimation of heat capacities of solid mixed oxides / J. Leitner, P. Chuchvalec, D. Sedmidubský [et al.] // Thermochim. Acta. – 2002. – V. 395, №1-2. – P. 27–46.

5. Констант З.А. Фосфаты двухвалентных металлов / З.А. Констант, А.П. Диндуне. – Рига: Зинатне, 1987. – 371 с.

6. Высокотемпературная теплоемкость германатов $\text{Pr}_2\text{Ge}_2\text{O}_7$ и $\text{Nd}_2\text{Ge}_2\text{O}_7$ в области 350–1000 К / Л.Т. Денисова, Л.А. Иртыго, В.В. Белецкий [и др.] // Физика твердого тела. – 2018. – т.60, №3. – С. 618–622.

7. Физическая химия. В 2-кн. Кн. 1. Строение вещества. Термодинамика: Учеб. для вузов / Краснов К.С., Воробьев Н.К., Годнев И.Н. [и др.]; под ред. К.С. Краснова. – 3-е изд., испр. – М.: Высшая школа, 2001. – 512 с.